

Δ11	ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΟΦΕΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
------------	---

ΠΡΟΣ: Α Π Ο Κ Ε Ν Τ Ρ Ω Μ Ε Ν Η Δ Ι Ο Ι Κ Η Σ Η Π Ε Λ Ο Π Ο Ν Ν Η Σ Ο Υ , Δ Υ Τ Ι Κ Η Σ Ε Λ Λ Α Δ Α Σ Κ Α Ι Ι Ο Ν Ι Ο Υ	Ημερομηνία: Αρ. Πρωτοκόλλου (Εξερχομένου): Αρ. Πρωτοκόλλου (Εισερχομένου): Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ) έργου ή δραστηριότητας: 2312013028 <i>(συμπληρώνεται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή)</i>
--	---

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ <i>(συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκφράζει τις προσωπικές του απόψεις)</i>	
1.1 ΟΝΟΜΑ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	
1.2 ΕΠΩΝΥΜΟ: ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ	
1.3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	
1.4 Α.Δ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ: ΑΕ 708215	
1.5 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	
ΟΔΟΣ: Αγ. Νικολάου	ΑΡΙΘΜΟΣ: 56
ΠΕΡΙΟΧΗ: ΖΗΡΙΑ ΑΙΓΙΑΛΕΪΑΣ	
Τ.Κ.: 25100	
1.6 ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 6972039556 – 26910 31247	
1.7 FAX: -	
1.8 EMAIL: cepapath@upatras.gr	

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ <i>(συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκπροσωπεί κάποιον φορέα)</i>		
2.1 ΕΠΩΝΥΜΙΑ:		
2.2 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:	2.3 ΠΕΡΙΟΧΗ:	2.4 Τ.Κ.:

2.5 ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	2.6 FAX:	2.7 EMAIL:
2.8 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:	2.9 ΘΕΣΗ:	2.10 EMAIL:

3. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής ισχύος 11MW στις θέσεις Παναγοπούλα 1», «Παναγοπούλα 2», «Παναγοπούλα 3» της Δ.Ε. Ερινεού του Δήμου Αιγιαλείας, της Δ.Ε. Ερινεού του Δήμου Αιγιαλείας, της «Π.Ε. Αχαΐας, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος».

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Πρόσθετα των όσων αναφέρονται στο κατατεθειμένο κείμενο το οποίο περιλαμβάνεται στο σχετικό ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΟΙΝΟΥ των κατοίκων της περιοχής (εφεξής ΕΑΕΚ), και τα οποία αποδεικνύουν την έλλειψη νομιμότητας και πολλαπλώς και εμπειριστατώμενα καταρρίπτουν την σκοπιμότητα εγκατάστασης 11 ανεμογεννητριών (ΑΓ) στις θέσεις «Παναγοπούλα-1», «Παναγοπούλα-2», και «Παναγοπούλα-3», αναφέρω εδώ ορισμένα πρόσθετα στοιχεία τα οποία θεωρώ συμβάλλουν στην ολιστική αντίληψη των χαρακτηριστικών της περιοχής. Τα στοιχεία αυτά, τα οποία περιέχουν μεταξύ άλλων πλήθος φωτογραφικών τεκμηρίων, σχετίζονται με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, οικιστικό, πολιτιστικό, και αγροτικό.

B. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ - ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΑΝΩ ΖΗΡΙΑΣ

Οι φωτογραφίες που παρατίθενται πιο κάτω παρέχουν μια αντίληψη της περιοχής του ορεινού όγκου η οποία εντοπίζεται ΒΑ του Παναχαϊκού όρους, και μορφολογικά περιλαμβάνει πλήθος κορυφών με την υψηλότερη, τον «Προφήτη Ηλία», σε υψόμετρο 730μ, καθώς και τον οικισμό Άνω Ζήριας.

Εικόνα 1. Άποψη του Παναχαϊκού όρους από τη θέση του Προφήτη Ηλία, στην κορυφή του ορεινού όγκου της περιοχής «Άνω Ζήριας».

Εικόνα 2. Δυτική-Βορειοδυτική άποψη από τη θέση του Προφήτη Ηλία. Στο άκρο αριστερά διακρίνονται πυλώνες της γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου, καθώς και τα όρη Βαράσοβα και Παλιοβούνα (Κλόκοβα), ενώ πιο κεντρικά η ορεινή Ναυπακτία.

Εικόνα 3. Πανοραμική άποψη Β-ΒΔ από τη θέση του Προφήτη Ηλία, από την αρχή του Στενού ρέματος. Απέναντι αριστερά διακρίνεται η πόλη της Ναυπάκτου, ενώ πιο δεξιά η περιοχή της Χιλιαδούς. Στον δυτικό «βραχίονα» του ρέματος (αριστερά στην εικόνα) προβλέπεται η εγκατάσταση αιολικού πάρκου.

Εικόνα 4. Κεντρική άποψη του Στενού ρέματος. Απέναντι δεξιά η περιοχή της Χιλιαδούς. Στον δυτικό «βραχίονα» του ρέματος (αριστερά στην εικόνα) προβλέπεται η εγκατάσταση αιολικού πάρκου.

Εικόνα 5. Άποψη προς Δ-ΒΔ της θέσης Πρ. Ηλίας, μικρότερης γωνίας λήψης από τις προηγούμενες φωτογραφίες για παρουσίαση της περιοχής προβλεπόμενης εγκατάστασης του αιολικού πάρκου «Παναγοπούλα-2», κεντρικά της φωτογραφίας.

Για μια φωτοαπεικόνιση των ανεμογεννητριών στην συγκεκριμένη λοφοσειρά, και την προκαλούμενη **οπτική όχληση**, βλ. «**Β. Παράβαση της οδηγίας 2011/92 σχετικά με τη περιβαλλοντική αδειοδότηση**», ενότητα **iv**, στο ΕΑΕΚ.

Σημειώνεται ότι νοτιοδυτικά της περιοχής εγκατάστασης ΑΓ στη θέση «Παναγοπούλα-2», έχει πρόσφατα εγκριθεί εγκατάσταση άλλου αιολικού πάρκου μεγάλων ΑΓ. Συνεπώς, εκτός των άλλων, ενδεχόμενη εγκατάσταση ΑΓ στη θέση «Παναγοπούλα-2» θα επέφερε πολλαπλή μείζονα επιβάρυνση της περιοχής. Βλ. «**Β. Παράβαση της οδηγίας 2011/92 σχετικά με τη περιβαλλοντική αδειοδότηση**», ενότητα **iv**, στο ΕΑΕΚ, για έλλειψη αξιολόγησης των σωρευτικών επιπτώσεων στο παρόν έργο.

Εικόνα 6. Άποψη προς Δ-ΒΔ του Πρ. Ηλία, ακόμα μικρότερης γωνίας λήψης, στην οποία παρουσιάζεται αμιγές δάσος Χαλεπίου πεύκης και όχι μεταβατική ζώνη (όπως αναφέρεται στην ΕΟΑ) στην περιοχή εγκατάστασης του αιολικού πάρκου «Παναγοπούλα-2». Βλ. κυρίως κείμενο για περισσότερες πληροφορίες, και τη νομική πτυχή του θέματος χαρακτηρισμού χρήσης γης.

Εικόνα 7. Άποψη μέρους του οικισμού Άνω Ζήριας, από τον δρόμο προς Προφήτη Ηλία.

Εικόνα 8. Ο οικισμός Άνω Ζήριας τον χειμώνα.

Εικόνα 9. Εκτεταμένοι αμπελώνες στο επίπεδο του Αγίου Γεωργίου.

Γ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η περιοχή της Άνω Ζήριας έχει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, η οποία συνίσταται σε εξωκλήσια, μονοπάτια, πέτρινες και μαρμάρινες κατασκευές, τα οποία χρονολογούνται από τον 19^ο και αρχές 20^{ου} αιώνα. Χαρακτηριστικά, αναφέρονται τα εξής: το εξωκλήσι του Προφήτη Ηλία (Εικόνα 10), στην κορυφή του ορεινού όγκου της Άνω Ζήριας, 730 μ, από την θέση του οποίου μπορεί κανείς να παρατηρήσει όλο τον ορίζοντα από ανατολή προς δύση, από την Ακράτα και τον κόλπο της Αντίκυρας ανατολικά, στο βάθος του Κορινθιακού, μέχρι την Βαράσοβα και την Κεφαλλονιά, προς τα δυτικά. Στην περιοχή της Άνω Ζήριας διατηρούνται 6 ναοί, ορισμένοι εκ των οποίων κατασκευασμένοι κατά τον 19^ο αιώνα.

Εικόνα 10. Το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία στην κορυφή της Άνω Ζήριας, σε υψόμετρο 730μ.

Εικόνα 11. Οι Άγιοι Ανάργυροι, ανατολικά του Πρ. Ηλία.

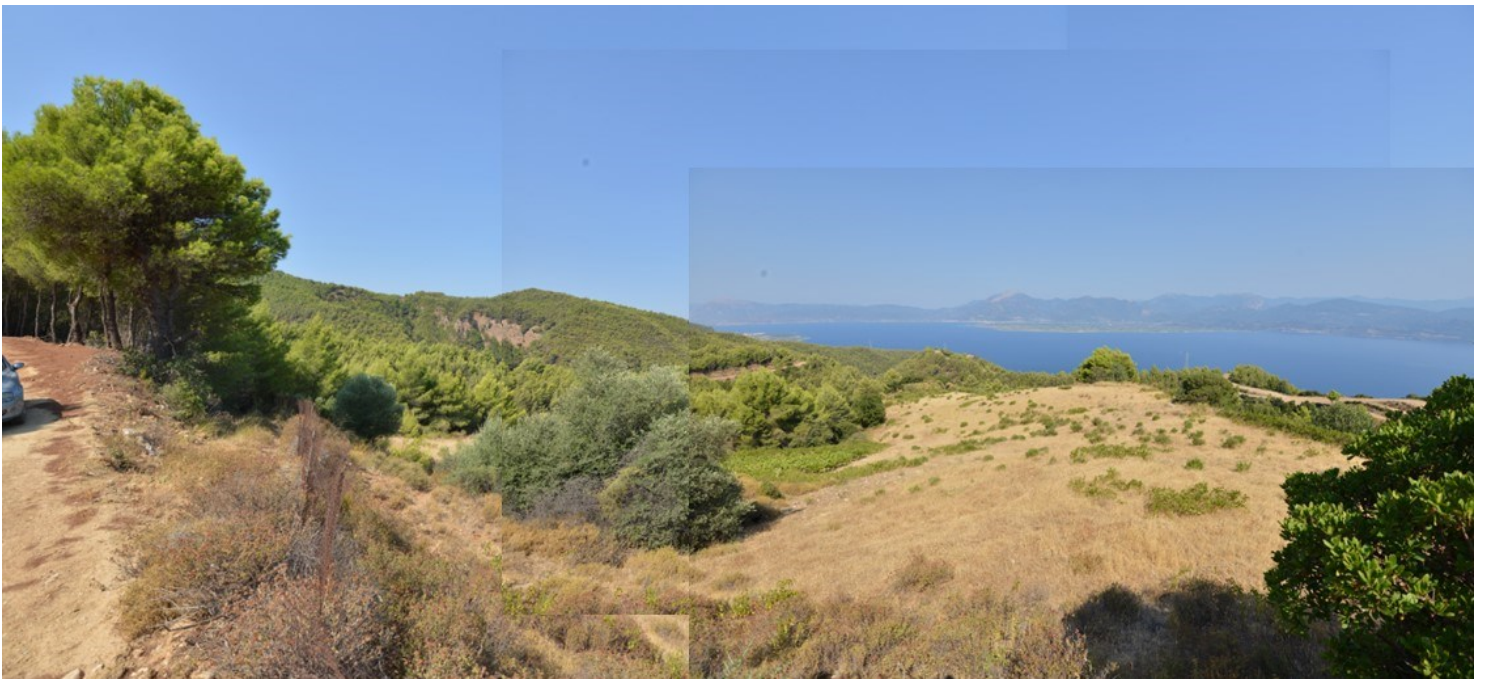
Εικόνα 12. Το εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου στα 550 μ, με θέα στο κέντρο του οικισμού της Άνω Ζήριας, προς βόρεια, και “προστατευόμενο” από την Αητορράχη στα νότια. Μονοπάτι (του κυνηγού) συνδέει απευθείας τον οικισμό Ζήριας (από περιοχή Τραγάνης) με την περιοχή του Αγ. Νικολάου (φυτειές).

Εικόνα 13. Το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου, μέσα σε έναν πυκνό αιωνόβιο πευκώνα, ακριβώς βόρεια του οποίου προβλέπεται η εγκατάσταση δύο αιολικών πάρκων (βλ. Εικόνα 14).

Εικόνα 14. Άποψη της Άνω Ζήριας. Βόρεια του πευκόφυτου λόφου στο κέντρο της εικόνας, προβλέπεται η εγκατάσταση των αιολικών πάρκων «Παναγοπούλα-1» και «Παναγοπούλα-3» (βλ. επίσης Εικόνα 15).

Εικόνα 15. Πανοραμική άποψη, από δυτικά (αριστερά) προς βόρεια (δεξιά), από την περιοχή βόρεια της περιοχής Αγίου Γεωργίου και ανατολικά του Κλεισουρορέματος. Στο βάθος κεντρικά της εικόνας διακρίνεται η ορεινή Ναυπακτία. Στο δεξιό τμήμα της εικόνας προβλέπεται η εγκατάσταση των 2 αιολικών πάρκων «Παναγοπούλα-1» και «Παναγοπούλα-3».

Για μια φωτοαπεικόνιση των ανεμογεννητριών στην συγκεκριμένη περιοχή, και την προκαλούμενη **οπτική όχληση**, βλ. «**Β. Παράβαση της οδηγίας 2011/92 σχετικά με τη περιβαλλοντική αδειοδότηση**», ενότητα iv, στο ΕΑΕΚ.

Εικόνα 16. Περιοχή εγκατάστασης ΑΓ, βόρεια της περιοχής Αγ. Γεωργίου, επί αντιπυρικής ζώνης. Απέναντι, διακρίνονται οι περιοχές Χιλιαδού, και οι οικισμοί Μοναστηράκι, και Μαραθιάς.

Για μια φωτοαπεικόνιση των ανεμογεννητριών στην συγκεκριμένη περιοχή, και την προκαλούμενη **οπτική όχληση**, βλ. «**Β. Παράβαση της οδηγίας 2011/92 σχετικά με τη περιβαλλοντική αδειοδότηση**», ενότητα iv, στο ΕΑΕΚ.

Εικόνα 17. Η νεότερη εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων, στο κέντρο του οικισμού Άνω Ζήριας. Μαρμάρινη επιγραφή στον ερειπωμένο ναό πιστοποιούσε την κατασκευή της το **1880**.

Εικόνα 18. Το εξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου, κατασκευής αρχών του 19^{ου} αιώνα, εντός χαρακτηριστικού πευκώνα, ανατολικά-νοτιοανατολικά οικισμού Άνω Ζήριας. Παλαιότατο μονοπάτι οδηγεί προς τον οικισμό Ζήριας.

Εικόνα 19. Αριστερά: Το «πηγαδάκι», εντός του οικισμού της Άνω Ζήριας, κατασκευασμένο στις αρχές του 1900 παρέχει κρύο νερό αδιάλειπτα. Δεξιά: η πηγή του Συνεπίρινου, σε υψόμετρο 655μ.

Εικόνα 20. Η βρύση, ή όπως ονομάστηκε κατά την κατασκευή της (το 1924) «Υδραγωγείο», στο κέντρο του οικισμού της Άνω Ζήριας, δωρεά του Παναγιώτη Στρουμπούλη, ρέει για 100 χρόνια.

ΧΛΩΡΙΔΑ

Στο οικοσύστημα της περιοχής επικρατεί η Χαλέπιος πεύκη (*Pinus halepensis*), η οποία κατά περιοχές δημιουργεί αμιγή δάση. Επίσης, πολύ σημαντική παρουσία έχουν διάφορα είδη δρυός, τα οποία διαμορφώνουν μεικτές ευρείες συστάδες δάσους, καθώς και αείφυλλοι σκληρόφυλλοι θάμνοι (μακία).

Για παράδειγμα, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, στην θέση «Παναγοπούλα-2», όπου προβλέπεται εγκατάσταση 4 ΑΓ, υφίσταται αμιγές δάσος Χαλεπίου πεύκης.

Στην ενότητα 2.2.3.1. «Κυρίαρχη βλάστηση και χρήσεις/κάλυψη γης», της ΕΟΑ, αναφέρεται: «Επιβεβαιώνεται επομένως, ότι η πλειοψηφία των εκτάσεων στις οποίες χωροθετούνται τα αιολικά πάρκα, αφορούν τον κωδικό 324: Μεταβατικές δασώσεις και θαμνώδεις εκτάσεις», βάσει των διαθέσιμων δεδομένων κάλυψης/χρήσεων γης κατά Corine Land Cover (CLC), ΥΠΕΝ 2018.

Ωστόσο, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο ΕΑΕΚ: «Π. ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ, ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ», εντός της ΕΟΑ δεν υπάρχουν πρόσφατα αναλυτικά στοιχεία χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων, και συγκεκριμένα αναφέρεται: «Για τους τύπους οικοτόπων που προστατεύονται από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, θα πρέπει να υλοποιηθούν σχετικές εργασίες πεδίου. Ελλείψει καταγραφών εργασιών πεδίου, δεν έχει διενεργηθεί η διαδικασία Δέουσας Εκτίμησης επιπτώσεων επί των τύπων οικοτόπων, της κατάστασης διατήρησής τους και των εξειδικευμένων στόχων διατήρησής τους».

Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός της περιοχής εγκατάστασης των ΑΓ 2.1- 2.4, ως μεταβατικής ζώνης είναι καταχρηστικός, αφού όπως φαίνεται και από τις επισυναπτόμενες φωτογραφίες (**Εικόνα 6**), η εγκατάσταση αυτών των ΑΓ προβλέπεται να γίνει σε αμιγές δάσος Χαλεπίου πεύκης, παραβιάζοντας την δασική νομοθεσία, τον Ευρωπαϊκό Κλιματικό Νόμο, και τον κανονισμό 2024/1991 (άρθρα 12 & 13) περί αποκατάστασης δασικών οικοσυστημάτων.

Επίσης, διάφορα είδη ορχιδέων παρατηρούνται συστηματικά στην περιοχή της Άνω Ζήριας (Εικόνα 21).

Στην ΕΟΑ, στον Πίνακα 2-3 «Άλλα σημαντικά είδη χλωρίδας της ΕΖΔ-πΤΚΣ GR2320007 που βρίσκονται στον τόπο και αξιολόγησή τους», παραλείπονται όλα τα είδη ορχιδέων τα οποία απαντώνται στην περιοχή.

Ωστόσο, πιο κάτω στην ΕΟΑ (ενότητα 2.2.3 Περιοχή Έρευνας Πεδίου (Π.Ε.Π.) **αναγνωρίζεται** ότι «Εντός της ΠΕΠ του έργου **δεν εκπονήθηκαν μετρήσεις πεδίου αναφορικά με την εξέταση απαντώμενων τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας για την ΕΖΔ-πΤΚΣ**, καθώς η περίοδος εκπόνησης της παρούσας μελέτης **δεν ενδείκνυται για την εξέταση των προαναφερόμενων στοιχείων**», και επίσης «Δεδομένων των ανωτέρω, η αξιολόγηση της ΠΕΠ στα πλαίσια της παρούσας ΕΟΑ γίνεται βασιζόμενοι στα διαθέσιμα βιβλιογραφικά δεδομένα για την Περιοχή Μελέτης, ενώ πριν την έναρξη της φάσης κατασκευής του έργου και εντός της ανοιξιάτικης περιόδου (Απρίλιος- Μάιος), **προτείνεται η επίσκεψη πεδίου από ειδικούς επιστήμονες με σκοπό την επιβεβαίωση των δεδομένων της παρούσας ΕΟΑ και την λήψη τυχόν πρόσθετων μέτρων μετριασμού επιπτώσεων στην περίπτωση που απαντηθούν σημαντικά είδη χλωρίδας στις περιοχές επέμβασης των έργων**».

Η διαπίστωση αυτή στην ίδια την ΕΟΑ είναι πολύ σημαντική αφού **επισημαίνει την απαίτηση εκπόνησης επιστημονικής ερευνητικής μελέτης της περιοχής ως προς την χλωρίδα** σε ενδεικνυόμενες περιόδους.

Εικόνα 21. Άγριες οριδέες στην περιοχή της Άνω Ζήριας.

Εικόνα 22. Ορισμένα άλλα παραδείγματα ειδών άγριας χλωρίδας στην περιοχή Άνω Ζήριας, περιλαμβανομένων των περιοχών εγκατάστασης αιολικών πάρκων.

ΠΑΝΙΔΑ

Στην περιοχή του ορεινού όγκου της Άνω Ζήριας διαβιούν πλήθος ζωικών ειδών, περιλαμβανομένων θηλαστικών, πτηνών, ερπετών, αμφιβίων, και ασπόνδυλων (αρθρόποδων, κολεόπτερον, κλπ.). Πιο συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται αναλυτικά στην ΕΑΕΚ «Π. ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ, ΑΝΕΠΙΡΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ», στη περιοχή εγκατάστασης του έργου διαβιούν (και σύμφωνα με την ΕΟΑ) περισσότερα από 20 είδη σπονδυλωτών (θηλαστικών, ερπετών, και αμφιβίων), τα οποία ανήκουν στο **παράρτημα IV της οδηγίας 92/43**, χαρακτηριζόμενα ως **αυστηρά προστατευόμενα** και δεν επιτρέπεται η ελάχιστη ενόχλησή τους (**άρθρο 12** της οδηγίας 92/43).

Ωστόσο, δεν αναφέρεται απολύτως τίποτα σε σχέση με τις επιπτώσεις του υπό κατασκευή αιολικού πάρκου στα ως άνω αυστηρά προστατευόμενα είδη, **παραβιάζοντας** έτσι το **άρθρο 12** της **οδηγίας 92/43**. Επισημαίνεται επίσης ότι οι θέσεις εγκατάστασης των αιολικών πάρκων «χωροθετείται στο σύνολό του εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής του δικτύου **Natura 2000 Ειδικής Ζώνης Διατήρησης - Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΕΖΔ-ΤΚΣ) GR2320007** “Όρος Παναχαϊκό-Σήραγγες Παναγοπούλας” και πλησίον (απόσταση 400 μ.) της ΕΖΔ GR2530007 “Κορινθιακός κόλπος».

Κρίσιμα, στην περιοχή διαβιούν **19 είδη χειρόπτερον**, πολλά εκ των οποίων καταφεύγουν στις δύο αποστραγγιστικές σήραγγες στην περιοχή Παναγοπούλας, και τα οποία στο σύνολό τους **προστατεύονται από την Οδηγία των Οικοτόπων (παράρτημα IV)**. Είναι εξαιρετικά σημαντικό ότι η περιοχή εγκατάστασης των αιολικών πάρκων 1 & 3 αποτελεί **Περιοχή Τροφοληψίας και πτήσης** όλων των χειρόπτερον και διαβιούν στην περιοχή, βάσει πρόσφατης μελέτης στα πλαίσια του έργου Life GRECABAT (LIFE17 NAT/GR/000522), του Προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρότι στην ΕΟΑ αναγνωρίζεται ότι όλα τα είδη διατρέχουν κίνδυνο εξαιτίας προσκρούσεων στις ΑΓ καθώς και του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων τους (παραβιάζοντας το άρθρο 12 της οδηγίας 92/43), ωστόσο, τα **σημαντικά είδη χειρόπτερον** του παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ **βάσει των οποίων η συγκεκριμένη περιοχή εντάχθηκε στο δίκτυο Natura 2000**, δεν αναφέρονται στον σχετικό Πίνακα (2-4: Σημαντικά είδη πανίδας (πλην ορνιθοπανίδας) της ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2320007 που βρίσκονται στον τόπο και αξιολόγησή τους) της ΕΟΑ.

Είναι δε χαρακτηριστικό ότι η ΕΟΑ αναγνωρίζει τις σημαντικές επιπτώσεις στα χειρόπτερα, ωστόσο, δεν προτείνονται **μέτρα μείωσης της θνησιμότητάς τους**, επισημαίνοντας ότι τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να οριστούν παρά **μόνο με βάση τα αποτελέσματα του προγράμματος παρακολούθησης**.

Πολύ σημαντική είναι επίσης η ορνιθοπανίδα της περιοχής, έχοντας παρατηρηθεί περισσότερα από περίπου 100 είδη, περιλαμβανομένων ειδών τα οποία αναπαράγονται στην περιοχή είτε ως επιδημητικά είτε ως καλοκαιρινοί επισκέπτες, καθώς και ειδών τα οποία χρησιμοποιούν την περιοχή κατά την μετανάστευσή τους. Αρκετά από τα είδη περιλαμβάνονται σε σχετικές προβλέψεις καθεστώτος προστασίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την εθνική νομοθεσία, ενώ πολλά από αυτά τα είδη ανήκουν σε κατηγορίες που αντιμετωπίζουν ειδικούς και πολύ σημαντικούς κινδύνους από την ύπαρξη αιολικών πάρκων, όπως είναι τα αρπακτικά. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι την περιοχή χρησιμοποιούν είτε μόνιμα είτε εποχιακά η Γερακίνα, ο Σφηκιάρης, ο Φιδαετός, το Ξεφτέρι, το Διπλοσάινο, το Βραχοκιρκίνεζο, το Δενδρογέρακο, ο Πετρίτης, ο Κόρακας, η Πεπλόγλαυκα, ο Χουχουριστής, το Γιδοβύζι, ο Γκιώνης, η Κουκουβάγια, ο Τσαλαπετεινός.

Βλ επίσης, στο ΕΑΕΚ: «II. ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ, ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ».

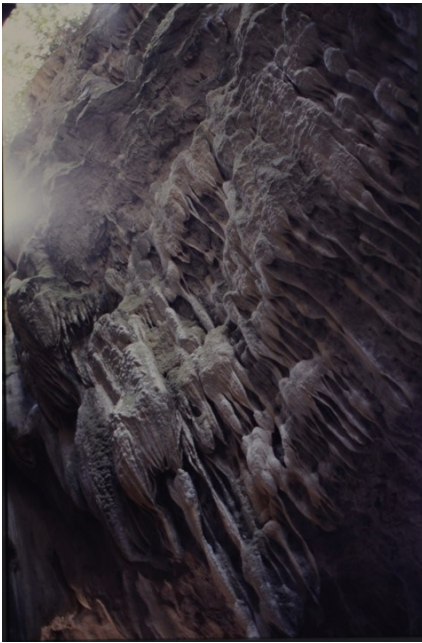
Συνεπώς, στην ΕΟΑ χρησιμοποιούνται στοιχεία για την περιοχή του Παναχαϊκού γενικώς και δεν παρουσιάζει σχετικά στοιχεία για την συγκεκριμένη περιοχή ενδιαφέροντος. Συνεπώς, η αναφορά στην ενότητα 2.2.2.4 της ΕΟΑ, ότι «Τέλος, στην περιοχή δεν καταγράφονται άλλα σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας», είναι καταχρηστική, και όπως στις προηγούμενες περιπτώσεις χλωρίδας και πανίδας **απαιτούνται ειδικές επιστημονικές μελέτες της τοπικής πανίδας, καθώς και των επιπτώσεων που θα επιφέρει η εγκατάσταση αιολικών πάρκων**.

E. ΣΠΗΛΑΙΟ ΜΕ ΣΤΑΛΑΚΤΙΤΕΣ ΣΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΡΑΝΟΡΕΜΑΤΟΣ

Ένα εξαιρετικό στοιχείο στο οποίο σφόδρα προσκρούει η σκοπιμότητα εγκατάστασης ΑΓ στην περιοχή, και κυρίως των ΑΓ-2.1, ΑΓ-2.2, ΑΓ-2.3, και ΑΓ-2.4, είναι η ύπαρξη του **μοναδικού σπηλαίου με σταλακτίτες στην Βόρεια Πελοπόννησο** το οποίο συνιστά **φυσικό μνημείο** (Εικόνες 23-24). Το σπήλαιο αυτό, το επονομαζόμενο «Μπουντρούμι», εντοπίζεται εντός του φαραγγιού του Τρανορέματος (Εικόνα 25), δυτικά του Στενού ρέματος το οποίο αρχίζει από την κορυφή όπου εντοπίζεται το εξωκλήσι του Προφήτη Ηλία, στην περιοχή Άνω Ροδινής (παλαιότερα «Χρούτσα»), (βλ. χάρτη της Εικόνας 26). Το σύνολο του φαραγγιού περιλαμβανομένου του σπηλαίου, έχουν πλήρως χαρτογραφηθεί από την Σπηλαιολογική Εταιρεία και κινηματογραφηθεί σε σχετικά ντοκιμαντέρ από το Κέντρο Σπηλαιολογικών Ερευνών της Εταιρείας Πνευματικής & Επιστημονικής Αναπτύξεως, καθώς και από ιδιώτες (βλ. πιο πρόσφατο: <https://www.youtube.com/watch?v=iOC-R97CqGw>). Αποτελεί δε ένα από τα σημεία προσέλκυσης πεζοπόρων, αναρρηχτών, φυσιολατρών, και γενικότερα επισκεπτών και κατοίκων της περιοχής. Είναι αξιοσημείωτο ότι παλαιότερα, κατά την περίοδο άνθησης του ορεινού τουρισμού, στα πιο ανοικτά τμήματα του Τρανορέματος, νότια της κοίτης και δυτικά του Πρ. Ηλία, διοργανώνονταν ποικίλες θερινές εκδηλώσεις στο τοπικό πλατανόδασος με αιωνόβια πλατάνια (Εικόνα 27), λόγω του δροσερού μικροκλίματος και της εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς του. Επίσης, το σπήλαιο είχε χρησιμοποιηθεί ως καταφύγιο των κατοίκων της περιοχής κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας και της Κατοχής, κάτι το οποίο παραπέμπει σε **ιστορικό μνημείο**. Πέρα από κάθε αμφιβολία, η αισθητική υποβάθμιση που θα προκληθεί από την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών θα είναι κρίσιμη, υποβαθμίζοντας διαπαντός την αξία σπηλαίου και

φαραγγιού. Δεδομένης δε της πολύ μικρής απόστασης των θέσεων εγκατάστασης ΑΓ από το σπήλαιο, ενδέχεται να προκληθούν βλάβες τόσο στο σπήλαιο όσο και το φαράγγι από τις εργασίες κατασκευής των ΑΓ λόγω κραδασμών από την χρήση βαρέων οχημάτων, καθώς και της κατασκευής των γηπέδων τοποθέτησης των ΑΓ.

Σημειώνεται ότι εντός του σπηλαίου διαβιεί αριθμός ειδών χειροπτέρων τα οποία εκτιμάται ότι χρησιμοποιούν ως περιοχές τροφοληψίας τις άνωθεν λοφοσειρές, δηλ. τις περιοχές εγκατάστασης των ΑΓ 2.1, 2.2, 2.3, και 2.4. Ωστόσο, δεν έχει πραγματοποιηθεί μελέτη των ειδών αυτών και των ενδιαιτημάτων τους, ούτε βέβαια υπάρχει μελέτη επιπτώσεων των αιολικών πάρκων στα είδη αυτά.

Εικόνα 23. Σταλακτίτες σε σπήλαιο του φαραγγιού του Τρανορέματος, το οποίο απέχει ~400 μ από τη θέση προτεινόμενης εγκατάστασης ανεμογεννητριών! Το σπήλαιο με σταλακτίτες στο Τρανόρεμα είναι το μοναδικό στο βορειότερο τμήμα της Πελοποννήσου, και προορισμός περιπατητών, αναρριχητών, φυσιολατρών, και άλλων επισκεπτών. Κατά την έξοδο του φαραγγιού, στο νότιο τμήμα του, θα υπάρχει άμεση οπτική επαφή με τις ανεμογεννήτριες και μάλιστα από κοντινή απόσταση!

Εικόνα 24. Απόψεις εντός του φαραγγιού του Τρανορέματος. Φωτογραφία στα αριστερά: Σε ορισμένα σημεία το φαράγγι είναι τόσο στενό ώστε η διάμετρός του περιορίζεται σε περίπου 50 cm προκαλώντας πραγματικό δέος. Φωτογραφία στα δεξιά: Κατασκευή αυτοσχέδιας σκάλας για την αναρρίχηση σε σημεία του φαραγγιού στα οποία υπάρχουν καταρράκτες ύψους αρκετών μέτρων (≥ 5).

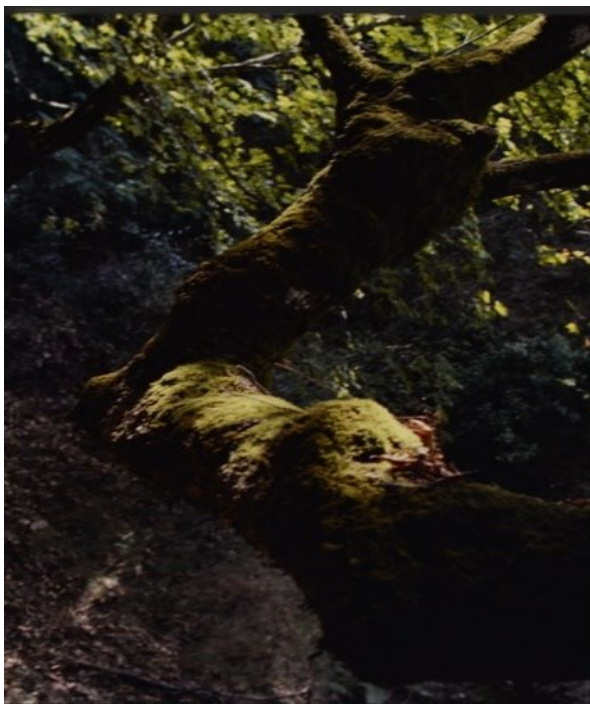

Εικόνα 25. Απόσπασμα από χάρτη της Google Earth (Google Ireland Limited), στο οποίο σημειώνονται οι θέσεις τριών ρεμάτων περιλαμβανομένου του Τρανορέματος στο οποίο εντοπίζεται το φαράγγι με τους σταλακτίτες, και οι θέσεις των ΑΓ1, ΑΓ2, και ΑΓ3 (⚠). Επίσης σημειώνονται οι θέσεις τριών εκ των 5 εξωκλησιών, στην περιοχή του οικισμού Άνω Ζήριας, καθώς και οι θέσεις των δύο αποστραγγιστικών σηράγγων πλησίον την Εθνικής Οδού (1st & 2nd tunnel), οι οποίες φιλοξενούν 6 είδη χειροπτέρων αποτελώντας ένα από τα πιο σημαντικά καταφύγια χειρόπτερων στην Ελλάδα τα οποία έχουν ενταχθεί πρόσφατα στις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ενώ τρέφονται χρησιμοποιώντας το σύνολο της περιοχής του ορεινού όγκου, περιλαμβανομένων βέβαια των περιοχών εγκατάστασης των 11 ΑΓ. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι στις σήραγγες αυτές διαβιούν μεγάλοι πληθυσμοί (>2000) αναπαραγόμενων ειδών χειροπτέρων, ενώ για ένα είδος, οι σήραγγες φιλοξενούν τον μεγαλύτερο πληθυσμό τους παγκοσμίως.

Εικόνα 26. Απόσπασμα από χάρτη της Google Earth (Google Ireland Limited), στο οποίο σημειώνονται: α) το Τρανόρεμα, αμέσως δυτικά του Προφήτη Ηλία, και ανατολικά της Άνω Ροδινής, εντός του οποίου δημιουργείται το φαράγγι με το σπήλαιο σταλακτιτών (κίτρινα σύμβολα), και β) οι θέσεις των ΑΓ 2.3 και 2.4 (κόκκινα σύμβολα), η οποία απέχει μόλις 400μ από την κοίτη του ρεματος και το φαράγγι (κόκκινη γραμμή).

Κάποιος που θα διασχίζει το Τρανόρεμα, θα έχει άμεση οπτική επαφή με τις ΑΓ!

Εικόνα 27. Τεράστιος κλάδος αιωνόβιου πλάτανου σε πιο ανοικτά (νότια) τμήματα του Τρανορέματος. Στις περιοχές αυτές πραγματοποιούνταν πολιτιστικές εκδηλώσεις από παραθεριστές σε προηγούμενες δεκαετίες.

Ακόμα, το φαράγγι διαθέτει πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Για παράδειγμα, στο πρηνές της κοίτης του Τρανορέματος και συγκεκριμένα στην περιοχή εγκατάστασης των ΑΓ 2.1 – 2.4, έχουν εντοπιστεί αιωνόβια άτομα Κρασπεδοχελώνας (*Testudo marginata*) (Εικόνα 28), ενώ σε όλη η περιοχή του Τρανορέματος αποτελεί ενδιαίτημα για πλήθος ημερόβιων και νυκτόβιων αρπακτικών, όπως είναι το Δενδρογέρακο (*Falco subbuteo*), το Ξεφτέρι (*Accipiter nisus*), το Διπλοσάινο (*Accipiter gentilis*), το Βραχοκιρκίνεζο (*Falco tinnunculus*), ο Πετρίτης (*Falco peregrinus*), η Πεπλόγλαυκα (*Tyto alba*), ο Χουχουριστής (*Strix aluco*), ο Γκιώνης (*Otus scops*), η Κουκουβάγια (*Athene noctua*).

Εικόνα 28. Κρασπεδοχελώνα (*Testudo marginata*), χαρακτηριζόμενο ως είδος σχεδόν Απειλούμενο και Είδος Προτεραιότητας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΣΤ. ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟ ΣΧΟΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η περιοχή της Άνω Ζήριας υπήρξε παραθεριστικό θέρετρο κατά τις πρώτες δεκαετίες μεταπολεμικά, έχοντας και το χαρακτηριστικό προσωνύμιο «Μικρή Ελβετία». Λόγω του εξαιρετικού κλίματος προσέλκυε πλήθος παραθεριστών από Αθήνα και άλλες πόλεις, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων της Ζήριας διέμενε εκεί όλο το θέρος κυρίως λόγω αγροτικών εργασιών μέχρι και την 10ετία του 1970. Το κλίμα της περιοχής είναι εξαιρετικό και από ιατρική άποψη, εξ' ου και ο παλαιότερος χαρακτηρισμός της Άνω Ζήριας ως «φυσικό σανατόριο», και η συνακόλουθη προσέλκυση προσωπικοτήτων για παραθερισμό. Παραδειγματικά, την Άνω Ζήρια επέλεγε για παραθερισμό ο διεθνούς φήμης γιατρός Γεώργιος Κοτζιάς (1918-1977) ο οποίος ανακάλυψε την πιο αποτελεσματική φαρμακευτική αντιμετώπιση της νόσου του Πάρκινσον.

Παρότι ο οικισμός της Άνω Ζήριας συρρικνώθηκε σε ορισμένο βαθμό στις κατοπινές δεκαετίες, κυρίως λόγω της ευρύτατης διάδοσης της αυτοκίνησης, αλλά επίσης και λόγω της τάσης της εποχής προς παραθαλάσσιους προορισμούς και την ανάπτυξη του αντίστοιχου τουρισμού, ωστόσο, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της και ειδικά το εξαιρετικό κλίμα σε ένα περιβάλλον με πλούσιο και πυκνό δάσος χαλεπίου πεύκης, δρυών, και άλλων ειδών μεσογειακής βλάστησης, διατηρούνται σε εξαιρετικό βαθμό. Ακόμα και μετά την πυρκαγιά του Ιουλίου 1995, η οποία κατέστρεψε 26.000 στρέμματα δάσους κυρίως, αλλά και καλλιεργείων, το οικοσύστημα έχει ανακάμψει εντυπωσιακά, επαναφέροντας την κατάσταση της προηγούμενης περιόδου.

Αυτό υποδεικνύει ότι, παρότι όπως περιγράφεται στις σχετικές Μελέτες Επιπτώσεων του έργου, ο οικισμός Ζήριας-Άνω Ζήριας δεν χαρακτηρίζεται ως τουριστικός, ωστόσο, η δυναμική της περιοχής είναι τέτοια ώστε θεωρείται βέβαιη η ανάπτυξη της από αυτή την άποψη, ενώ η εγκατάσταση των ΑΓ θα βλάψει καίρια την δυναμική αυτή με ενδεχομένως κρίσιμες συνέπειες για τους κατοίκους. Είναι σαφές ότι κανείς δεν θα επιθυμούσε να αφιερώσει τις διακοπές του σε μια τοποθεσία με θέα ανεμογεννήτριες και αιολικά πάρκα!

Φαίνεται ότι οι ΠΑΕ αποτελούν μια αναγκαιότητα προς επίλυση ορισμένων προβλημάτων της ανθρώπινης κοινωνίας δια μέσου, βεβαίως, του περιβάλλοντος. Συνεπώς, η εφαρμογή τους δεν είναι δυνατόν να αγνοεί το περιβάλλον και τον άνθρωπο, αφού έτσι καταρρίπτεται πλήρως η σκοπιμότητά τους, και η επικαλούμενη «ανάπτυξη» την οποία προκαλούν.

Ποια «ανάπτυξη» όμως επιθυμούμε και επιδιώκουμε? Πραγματική αξιοποίηση, με σεβασμό στο φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον, ή «ανάπτυξη» η οποία συνοδεύεται από πολλαπλή υποβάθμιση τόσο του φυσικού περιβάλλοντος όσο και του επιπέδου των τοπικών - και όχι μόνον - κοινωνιών?

Συμπερασματικά, από όλα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω, καθώς και όσα αναφέρονται στο εμπειριστατωμένο και νομικά πλήρως τεκμηριωμένο κείμενο του ΕΑΕΚ, το οποίο στηρίζεται αναφανδόν από εκατοντάδες πολιτών της τοπικής κοινωνίας, καθίσταται σαφές ότι η εγκατάσταση αιολικών πάρκων στις θέσεις «Παναγοπούλα-1», «Παναγοπούλα-2», και «Παναγοπούλα-3», είναι πολλαπλώς νομικά έκθετη, ενώ συνοδεύεται από πολύπτυχη μακρόχρονη - και πιθανότατα μη αντιστρεπτή - υποβάθμιση περιβάλλοντος και βιοτικού επιπέδου κατοίκων.

Τα κατατεθέντα στοιχεία, περιλαμβανομένων όσων αναφέρονται στην σχετική ΕΟΑ, υποδεικνύουν σαφώς ότι απαιτούνται:

- 1). Εξειδικευμένες και ολοκληρωμένες επιστημονικές μελέτες της γλωρίδας και πανίδας της περιοχής, καθώς και σχετικές μελέτες επιπτώσεων.
- 2). Μελέτες πεδίου για τον χαρακτηρισμό των τύπων οικοτόπων και διενέργειας σχετικής διαδικασίας Δέουσας Εκτίμησης επιπτώσεων επί αυτών.
- 3). Εκτίμηση και προστασία των σπηλαιολογικών διαμορφώσεων του Τρανορέματος, καθώς και μελέτη επιπτώσεων.
- 4). Καταγραφή, αξιολόγηση, και χαρακτηρισμός νεότερων μνημείων της περιοχής.

Εν κατακλείδι, ο σεβασμός στο περιβάλλον, την ιστορία του τόπου - περιλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς, η αξιοπρέπεια, η κατοχύρωση του βιοτικού επιπέδου της τοπικής κοινωνίας, και η εφαρμογή των νόμων, **επιβάλλουν την απόρριψη** της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το έργο «Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής ισχύος 11MW στις θέσεις Παναγοπούλα 1», «Παναγοπούλα 2», «Παναγοπούλα 3» της Δ.Ε. Ερινεού του Δήμου Αιγιαλείας, της Δ.Ε. Ερινεού του Δήμου Αιγιαλείας, της «Π.Ε. Αχαΐας, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος».

Υπογραφή

Κωνσταντίνος Παπαθεοδωρόπουλος
Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Παν/μιου Πατρών
Βιολόγος